

3.3

REMISS FRÅN KOMMUNSTYRELSEN –
LÄNSSTYRELSENS REMISS ANGÅENDE ANSÖKAN OM
BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV DEN S.K. KNOTTFABRIKEN
PÅ FASTIGHETEN BRÄCKE 1:33, LYSEKILS KOMMUN

Diarienummer: LKS 13-252-870

Ärendebeskrivning

Magnus Rönn har hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansökt om byggnadsminnesförklaring av Knottfabriken i Lahälla, fastigheten Bräcke 1:33, i Lysekils kommun. Motivet till begäran sägs i ansökan vara att Knottfabriken är en unik miljö från stenindustrin i Bohuslän.

Länsstyrelsen har skickat ansökan till Lysekils kommun för yttrande.

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till byggnadsnämnden.

Beredning

Stadsarkitektens tjänsteskrivelse daterad den 11 september 2014

Förvaltningens förslag till beslut

att byggnadsnämnden antar tjänsteskrivelsen som sin egen, och överlämnar den till kommunstyrelsen som sitt yttrande.

Datum: 2014-09-11
Förvaltning: Samhällsbyggnadsförvaltningen
Handläggare: Mats Carlsson
Telefon: 0523 - 61 33 40
E-post: mats.carlsson@lysekil.se

REMISSVAR TILL LYSEKILS KOMMUNSTYRELSE

LÄNSSTYRELSENS REMISS ANGÅENDE ANSÖKAN OM BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV DEN S.K. KNOTTFABRIKEN PÅ FASTIGHETEN BRÄCKE 1:33, LYSEKILS KOMMUN

Diarienummer: LKS 13-252-870

BAKGRUND

Magnus Rönn har hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansökt om byggnadsminnesförklaring av Knottfabriken i Lahälla, fastigheten Bräcke 1:33, i Lysekils kommun. Motivet till begäran sägs i ansökan vara att Knottfabriken är en unik miljö från stenindustrin i Bohuslän. Länsstyrelsen har skickat ansökan till Lysekils kommun för yttrande.

BEDÖMNING

Stenindustrin hade under lång tid stor betydelse för att ge arbetstillfällen och inkomstmöjligheter i Bohuslän. Spåren av verksamheterna är på många håll tydliga i landskapet, men de anläggningar och byggnader som uppfördes har till övervägande delen försvunnit genom rivning eller genom bristande underhåll. Förståelsen av hur verksamheterna bedrevs, och under vilka förhållanden man arbetade, försvåras genom att dessa anläggningar och byggnader försvinner.

Det är därför av principiell vikt att bevara de få kvarvarande byggnader som tillhör stenindustriepoken. Genom bevarande av enstaka unika objekt kan man ge förutsättningar för att kring dessa återskapa andra tillbehör från stenindustrin, såsom exempelvis kranar, vagnbanor och huggplatser. Därigenom skulle en mer fullständig bild av hur ett stenbrott fungerade bli tillgängligt för framtida generationer.

Specifikt är Knottfabriken i Lahälla ett unikum. Det är den enda kända byggnaden i sitt slag som finns kvar i Sverige. Processen som byggnaden var avsedd för är en mekanisering av en tidigare helt hantverksmässig huggning av gatsten. Även om inte resultatet blev en kommersiell framgång, visar byggnaden ett skede i svensk industrihistoria när i stort sett alla branscher hade för avsikt att mekanisera verksamheten för att uppnå stordriftsfördelar, med det löpande bandet som ideal.

Knottfabriken är genom pietetsfullt utförda punktåtgärder delvis renoverad för att förhindra att den förfaller bortom räddning. Byggnaden bör bedömas ha förutsättningar att kunna återuppstå i det skick den hade när den var i drift, alternativt att den bevaras i det skick den har idag.

Då det finns planer på att utveckla ett stenindustrimuseum i området, vilket skulle sätta Knottfabriken i sitt rätta sammanhang, skulle ett bevarande av byggnaden ha ett stort pedagogiskt och musealt värde.

BYGGNADSNÄMNDENS YTTRANDE

Byggnadsnämnden i Lysekils kommun tillstyrker en byggnadsminnesförklaring av Knottfabriken i Lahälla, på fastigheten Bräcke 1:33 i Lysekils kommun.

Ställningstagandet motiveras av att byggnaden i sig är unik, att den är i gott och ursprungligt skick, samt att den är en viktig del av stenindustrins historia och därmed inom en bransch som haft mycket stor betydelse för Bohuslän.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Mats Carlsson
Stadsarkitekt
Lysekils kommun